

JEL a mai Európa számára...

Beszélgetés Dávid Zsuzsanna festőművésszel, teológussal, művészeti tanárral lengyelországi zárandoklatáról és a magyar-lengyel testvériségről.

Lengyelországban az augusztust immár hagyományosan a zárandoklatok hónapjaként tartják számon. Ezek-tízezrek hagyják ott mindennapi életük gondjait, bajait, hogy a megszokott napi hajszából kilépve, az ország legkülönbözőbb pontjairól induljanak el az ország „lelki fővárosa”, Częstochowa irányába. A megérkezés célátuma általában augusztus 15. Szűz Mária menybe felvételének (Magyarországon Nagyboldogasszony) ünnepéhez kötődik, de ez nem kőbe vésett szabály. Augusztus szinte minden napján találkozhatunk a lengyel utak mentén egy-egy gyalogos menettel, melynek tagjai ide vagy az ország számos más kegyhelyére zárandokolnak. Istennek hála, napjainkban is akad számos olyan magyar ember, aki e téren is folytatja a két nép testvériségének nemes hagyományát, s csatlakozik lengyel testvéreink zárandokcsoportjaihoz. Egy közülük Dávid Zsuzsanna festőművész Balassagyarmatról. Az alábbiakban az ő, ezzel kapcsolatos gondolatait osztjuk meg a kedves olvasókkal.

- Mikor kerültél kapcsolatba először lengyelekkel, mi érintett meg téged a lengyeliségben, hogy felnőttként kezdted el megtanulni a lengyel nyelvet?

Néhány dolog megelőzte a személyes tapasztalatokat. A lengyel-magyar barátság eszméjét családom értékrendjéből kaptam, így ez a legelső kapcsolatom a lengyelekkel. Nagyon szeretem a történelmet, közös történelmünk, szentjeink is erős kapcsolatot jelentenek számomra a két ország között. Szent II. János Pál pápa legendás alakja pedig nagyon közel áll hozzánk, magyarokhoz is. Később, mikor eljutottam Lengyelországba, a megélt találkozások a történelemmel, az emberekkel és az élő hittel visszaigazolták számomra, hogy a lengyel-magyar barátság, a „két tölgy mélyen összenőtt gyökérszettel valóban létező valóság.

2017 óta Isten szolgálja Esterházy János személye nagyon fontos számomra, akinek az édesanyja lengyel, édesapja magyar volt. Részesem lehettem az Esterházy János Zárandokközpont festészeti munkáinak, majd teológiai tanulmányaim során szakdolgozatom témája, főhőse is ő lett. Egy igazi Krisztus-követőt ismertem meg benne, aki nagy hatást tett rám. Festőművészként egy kiállítási anyagot készítettem, mely a képek nyelvén kívánja másokhoz is közel hozni ezt a rendkívüli embert. Boldoggá avatási eljárása a krakkói egyházmegyéből indult el 2019-ben Marek Jedraszewski érsek atya kezdeményezésére. Így egy újabb erős kapocs lesz közöttünk, leendő közös boldogunk, szentünk. Számomra most a lengyelekkel való újabb és újabb találkozások hozzá kötődnek, ez is az ő lelki öröksége, hogy a népek barátságát, békéjét munkálja ilyen módon is.

Már az első alkalommal, mikor Lengyelországban jártam, megfogalmazódott bennem, hogy milyen szép a lengyel nyelv, jó lenne megtanulni. A koronavírus járvány idején kapcsolódtam be a budapesti Lengyel Intézet online csoportos nyelvi kurzusába. Bevallom őszintén, nehezen haladok a tanulással, de hálás vagyok csoporttársaimnak és Iga Zeisky tanárnőnek, aki türelmével és derűjével mindig segít, hogy ne adjam fel.

- Van-e olyan lengyel művészeti élményed, amely nagy benyomást tett rád?

Igen, több ilyen is van. Festőművészként, templomfestőként

a lengyel templomok jellegzetes szépsége, sajátos színvilága, harmóniája. Krakkóban Stanisław Wyspiański üvegfestészeti remekei, Veit Stoss Mária oltára. Lenyűgöző alkotások.

A częstochowai kegyhely szakralitása, amely nemesebbé, nyugodtabbá és teljesebbé teszi az embert, mint a jó művészet. Itt találkoztam Jerzy Duda-Graczkowski festőművész lengyel keresztútjával, ami megrendítő volt. Chopin csodálatos zenéje a művészet csúcsa. Gyönyörű! A lengyel nyelvórák során egyre többet tudunk meg a lengyel kultúráról, s rengeteg művészeti érték van, amit szeretnék még felfedezni. A budapesti Lengyel Intézet és a Lengyel Ház programjait is figyelemmel kísérem, ami nagy segítség ahhoz, hogy itthon is találkozhatunk a lengyel kultúrával. Nagy öröm és megtiszteltetés volt, hogy kiállításom első bemutatására 2021-ben a kőbányai Lengyel Házban kerülhetett sor.

- Milyen élményekben volt részed saját krakkói kiállításod kapcsán?

A kiállítás pár napja érkezett haza, két év alatt bejárta a visegrádi országokat. Lengyelországban a kiállításnak a krakkói ferences templom és kolostor adott helyet. Az évszázados megszentelt falak története a 13. századik nyúlik vissza. E szent hely minden szegletéből sugárzik az imádság lelkülete. Felemelő volt, hogy itt kapott helyet a tárlat, hiszen a képek Isten Esterházy Jánosban nekünk adott üzenetét és kegyelmét bontogatják. Az egyik képen éppen Krakkó, mint életének fontos helyszíne szerepel, hiszen szüleinek eljegyzése itt történt 1897-ben, majd 2019-ben fiuk, Esterházy János boldoggá avatása is itt indulhatott el ebben a történelmi városban. A hit ellenségei azt akarták, hogy ne emlékezzünk rá, ki akarták törölni a történelemből. Ennek ellenére sokan megőrizték szívükben. Marek Jedraszewski érsek atya felismerte, hogy János testvérünk méltó az emlékezetünkre, tiszteletünkre. Együtt emlékezhettünk rá; lengyelek, magyarok, szlovákok és felvidéki magyarok.

A ferences atyákkal történt találkozás egyik gyümölcse az lett, hogy Lencsés Zsolt freskófestő és a pécsi Pollack Mihály

Szakközépiskola csapata tanulók bevonásával, felajánlásként felújította a krakkói ferences kolostor magyar kápolnáját.

- Mi készítetted arra, hogy jelentkezzél a tavalyi lengyel gyalogos zárandoklatra?

Több kegyhelyen járhattam autóval, busszal, és mindig csodálatos élmény volt a megérkezés, az ott töltött idő és maga az út is. A gyalogos zárandoklat mégis más. A szalvatoriánus közösség szervezésében részt vettem a tavalyi lengyel zárandoklaton Bielsko-Bialából a Fényes Hegyre a Szűzanyához. 26-an voltunk magyarok Kristóf atyával és két szerzetesnővérrrel, az 500 fős egyházmegyei zárandoklat részeseiként. Az ember lépésenként halad előre, alkalmazkodik a körülményekhez, időjáráshoz, lemond a megszokott mindennapi kényelemtől. A gyaloglás ad egy ritmust, mint a szívverés, a lélegzétvétel, az imádság. Közelebb kerül a természet, az ember és közelebb kerül a gondviselő Isten, hiszen „... benne élünk, mozgunk és vagyunk...”. A zárandoklat olyan, mint az élet. Van könnyed és felemelő része, de vannak nehéz pillanatok is, de mindig van, ami tovább visz, van miért hálásnak lenni. Van, amikor kiüresít, de mindig lelki kincseket ad. Ezekben a napokban félelem nélkül átélem a kicsinységemet, ami az Isten előtt olyan kedves. Zárandok vagyok.

- Milyen élményekkel tértél haza?

A zárandoklat lelki feltöltődést és bizalmat adott számomra, hogy gyakoroljam a ráhagyatkozást és ne próbáljak mindent megoldani. A lengyel zárandokok derűje, a közös imák és énekek, a csöndek és a barátságok mind értékesek. Úton vagyunk, az életünk is halad, sokszor rohan, és mi szaladunk utána. Szeretnék mindig úgy járni, mint amikor zárandokolok. Észrevenni a társakat, tudni, hova megyünk, ki vár ránk. Időt hagyni a csendre, az imára, hinni a szeretet hatalmában.

- Kinek javasolnád a részvételt egy ilyen zárandoklaton?

Egyszerű lenne azt mondani, hogy mindenkinek. Igazából a hívásra válaszolunk, amikor elindulunk egy-egy úton. Azok, akik fizikai nehézségekkel küzdenek, ugyanúgy kaphatnak meghívást egy zárandoklatra. A lelki és a hit sok mindenre képesé tehet, ugyanakkor a zárandoklat nem teljesítménytúra, nem kipipálandó siker. A gyengeségeink elfogadása éppúgy része, mint a talentumaink felismerése.

- Mi lesz az idej zárandokút szándéka, ki szervezi és miért?

Idén is a szalvatoriánus közösséghez csatlakozom, a krakkói zárandoklathoz. Magyarországról Hidasnémetiből indulunk, Szlovákián keresztül érkezünk meg Lengyelországba, majd Krakkóba. A szívem ilyenkor talán jobban tele van zsúfolva, mint a hátizsákom. Hozom magammal a sok-sok szándékot, barátaimat, szeretteimet, a békevágyat... Kiemelt szándékom lesz Esterházy János boldoggá ava-

tásáért felajánlani ezt az utat, ami így, hogy több országot köt össze, szimbolikusan kötődik az ő - népeket kiengesztelő és békét hozó - vértanúságához. Kassa, ahol áthaladunk, életének nagyon fontos színhelye is. A zárandoklat alatt tavaly is előadást tartottam társaimnak róla, és többnyelvű kiadványokat vittem ajándékká a befogadó családoknak, a plébániáknak. Most is így készülök, egyúttal hálát adva a tőle kapott lelki ajándékokért.

- Mit jelent számodra a lengyel kapcsolat: a magyar-lengyel barátságot, testvériséget vagy annál is többet?

Nem ismerek két másik olyan népet, amelyek ennyire különböző nyelvet beszélnek és mégis ennyire mélyen megértenek egymást. Ez valóban olyan, mint a testvériség, hiszen a családban a testvéreink tanítanak meg minket a szeretetre. Történelmi megpróbáltatásaink és küzdelmeink is közelebb hoztak minket, hiszen mindig egymásért is küzdöttünk. Sok mindent átélünk az évszázadok során, ami megrostálta a népeinket és felragyogtatta az igazi értékeket. Ennek a közös értékrendnek a hősei hitvallóink és mártírjaink. Ők a lengyel-magyar barátságot, testvériséget a legmagasabb fokra emelik. Hiszem, hogy testvériségünk erős kötelék, kiállja az idők próbáját, és JEL lesz a mai Európában is.

- Jó utat, áldott gyaloglást kívánunk neked és minden Lengyelországba induló magyar zárandoknak!